

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

Головний редактор:

Бойчук Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Борисов Володимир – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва Марина – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської мови ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Князь Ганна – кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кутова Наталія – старший викладач кафедри німецької філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лембік Сніжана – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Перлова Вікторія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Подуфалова Тетяна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Руда Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Сазонова Ярослава – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Скразловська Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Шпак Юлія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 18 травня 2022 року)*

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи [Електронне видання] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 18 трав. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2022. – 227 с.

У збірнику відображено тези Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень науковців України і зарубіжжя в галузях філології та методики навчання іноземних мов.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Крапівник Ганна On Intertextuality Significance in Public Addresses.....	162
Красовицька Лада Роль комунікативних невдач у створенні комічного ефекту.....	164
Лаврухіна Віра, Чубук Олег До питання про визначення лінгвокультурного концепту у лінгвістиці.....	167
Левченко Яна Репрезентація концепту ЗНАМЕНИТІСТЬ в ювенальному медіа тексті.....	170
М. Латіф Дурланик Сингармонізм та принцип мовної економії як базові лінгвістичні особливості тюркських мов	172
Невська Юлія, Губа Оксана Провідні комунікативні стратегії наукового дискурсу: стратегія переконання	174
Новікова Ольга Етимологічні характеристики концептів CAT та DOG.....	177
Олексенко Олена Функціонально-стилістична реалізація морфологічної атракції в українському поетичному мовленні.....	180
Піддубна Наталія До питання про онімну прецедентність воєнної доби.....	182
Подгурська Інна Мотивація пропріальних одиниць на позначення прізвищк В. Путіна в сучасному англомовному політичному дискурсі.....	185
Подуфалова Тетяна Professional Stereotypes in Terms of Linguistics.....	188
Прокоф'єв Геннадій Іронія як комунікативний вибір.....	192
Редько Євген Деякі коментарі до польської арготичної етимології.....	194
Руда Наталія, Жукова Катерина Поняття мікросинтаксису в китайській мові.....	196

висновок, що одиничні власні назви мають нескінченно багатий зміст. При цьому кожна з номінацій денотата (як це можна прослідкувати на прикладі персоналії В. Путіна) додає певні відтінки до офіційного варіанту. Іншими словами весь перелік прізвиськ політичного діяча стає додатковою, майже енциклопедичною, інформацією про його біографічні дані й оцінне ставлення народу до рішень окремого політичного діяча, виконуючи номінативну, ідентифікуючу, соціальну й емоційно-експресивну функції.

Список використаних джерел

- Reynolds, P. (2002, May 23). *Analysis: Bush and Putin on nickname terms*. BBC News. Retrieved May 8, 2022. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2000197.stm>
- Dennis. A., Peters, H., & Pennington, T. (2016, April 8) *Putin, the Puppet-Master*. Newsweek. Retrieved May 9, 2022. <https://www.newsweek.com/newsweeks-foreign-service-episode-four-putin-puppetmaster-podcast-487210>

PROFESSIONAL STEREOTYPES IN TERMS OF LINGUISTICS

Tetiana Podufalova

H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
Ukraine

Professional stereotypes as a kind of social stereotypes are important factors in a person's choice of profession, in the formation of his/her professional identity and his/her realization in professional activities. Since professional stereotypes (like any others) are verbalized, language and its use in communication are access to the detection as well as means of formation of professional stereotypes.

The paper aims to briefly summarize psychological and linguistic approaches to professional stereotypes and to outline possibilities for further linguistic research of professional stereotypes.

Professional stereotypes (as well as other types of social stereotypes) have mostly been studied in the field of social psychology. Most of these studies deal with stereotypes of medical professions in the context of interprofessional education (Flinton, 2021; Sollami et al., 2015; Thurston et al., 2017). By employing empirical methods (mainly surveys and rating questionnaires), they identify stereotypical qualities/characteristics that are ascribed by medical students to their own profession, which tend to be more positive, and to other medical professions, which tend to be more negative, although all the stereotypes of medical professions are ambivalent in nature – they contain both positive and negative evaluations. Moreover, the qualities attributed to particular medical professions are linked to the classical views on professional roles, for instance caring for sick people for nurses (they are seen as caring, warmer and more communal) and curing sick people for physicians (they are considered agentic, more competent and more autonomous) (Sollami et al., 2015), which, in my opinion, proves the relatively stable nature of stereotypes despite the changes/modifications they undergo over time. Another issue arising from that is which components of professional stereotypes are more stable and which are more variable as well as what factors determine it.

Among Ukrainian psychological papers on professional stereotypes are the PhD theses by Davidova (2017) and Samkova (2017), which view the social stereotype of a profession as a psychological phenomenon and argue that the stereotypical image of a profession involves the interrelationship between personal, professional and interpersonal characteristics, which in turn forms a holistic picture a particular professional corresponds to. These papers also employ various empirical methods characteristic of psychological research.

There are fewer papers on professional stereotypes in the field of linguistics, which I think can be explained by different reasons, among them are a great number of professions different from one another, which results in different stereotypical characteristics, the lack of a holistic theoretical framework and relevant methodology (which need to be developed and substantiated), and some difficulty in identifying verbal expressions of professional stereotypes due to the latter's partially implicit nature and tendency for transformations.

Linguistic papers on professional stereotypes investigate particular professional stereotypes, namely the programmer stereotype by means of the empirical method of a survey (Lyubymova, 2018), linguistic and communicative factors that influence the formation and destruction of the military officer stereotype by means of modelling, observation, componential analysis, and a survey (Pelepeichenko & Podufalova, 2020), and stereotyped actions and qualities of some professions fixed in English verbs conversed from nouns, using the method of componential analysis of lexical meaning (Bekreyeva, 2021).

Before elaborating a theoretical framework for linguistic analysis of professional stereotypes, one should review existing linguistic theories of stereotypes. One of the first scholars to link stereotypes to meaning is philosopher Putnam (1975), who substantiated the “operational meaning” of stereotypes in terms of their “linguistic obligation”: the meaning of a word is based on a number of stereotypical features that are obligatory for a person to know in order to “acquire” this word. If anyone asked him for the meaning of “tiger”, Putnam would convey these stereotypical features: tigers are “feline, something about their size [the size of the person who asked], that they are yellow with black stripes, that they (sometimes) live in the jungle, and are fierce” (Putnam, 1975, p. 172). Some modern scholars agree with Putnam's idea of stereotypes being closely associated with meaning and consider stereotypes “powerful ways of enabling one to learn a meaning and to have an agreed upon way of both recognizing referents and coordinating usage in a social, communicative network” (Burge, 2013, p. 236).

Ethnolinguist Bartmiński also follows Putnam's ideas in emphasizing “the cognitive functions of stereotypes and the richness and multidimensional character of their content” (Bartmiński, 2017, p. 120). Given their cognitive functions, stereotypes can refer not only to social (ethnic, racial, or gender) groups, but also to “the totality of the human experience (people, objects, and phenomena” (ibid.). Bartmiński distinguishes four types of stereotypical judgements according to their modality: pictures, patterns or models, mythological images, and ideological images; he also analyzes the main characteristics of stereotypes – complexity and multifaceted nature,

subjectivity and relativity, moderate variability and susceptibility to ideological profiling, and outlines possible methods of neutralizing malicious stereotypes, in particular their aesthetic “taming” through various “linguistic games” that employ humor, parody and grotesque found in aphorisms, literature and films (ibid.).

There are a number of studies that integrate social psychological and linguistic approaches, focusing on the role of language in the formation, maintenance, or destruction of social stereotypes (Beukeboom & Burgers, 2019; Burgers & Beukeboom, 2020; Deutschmann & Steinvall, 2020). Within the Social Categories and Stereotypes Communication Framework, Beukeboom & Burgers (2019) distinguish two groups of biases in language use in terms of their content and form: (1) labels that denote social categories, and (2) descriptions of behaviors and characteristics of categorized individuals), which maintain social-category stereotypes. Elaborating this theory in their other paper (Burgers & Beukeboom, 2020), as a result of a survey the researchers come to the conclusion that generic labels of categories and negations in descriptions of competent behavior (e.g. *not stupid*) contribute to stereotype formation. Deutschmann & Steinvall (2020) analyze the phenomena of linguistic stereotyping (“how language cues lead us to judge individuals”) and reversed linguistic stereotyping (“how stereotypic linguistic preconceptions seem to affect our perceptions of language events”) and by experiment (two case activities) find that the perceived gender of a voice and the accent affect respondents’ judgements of performance. The interpretation of stereotyping in relation to language use and research methods in social psychology differ from perspectives on stereotypes and research methods in linguistics.

Linguistic analysis of professional stereotypes involves first of all establishing a theoretical framework. To do it, one should choose an appropriate approach. Given the complex and multidimensional nature of stereotypes, an integrative approach, the one combining several aspects/approaches, cognitive and cultural ones, should be adopted. According to this approach a definition of a professional stereotype should be provided and its structure should be devised. A professional stereotype can be tentatively defined as a set of relatively stable evaluations of the typical features of a particular professional or profession in general, shared by a community, culturally determined and fixed in language. The structure of a professional stereotype can presumably comprise two blocks of components: a block of stereotyped (typical) features and a block of evaluations. Of course, structural components can vary from profession to profession; however, I assume that it is possible to establish a sort of invariant structure of a professional stereotype that comprises features found in all professions but stereotyped in different degrees and evaluated differently. These invariant structural components can be defined by means of componential analysis of dictionary definitions of the lexemes *profession* and *professional* and analysis of common collocations with these lexemes given in collocations dictionaries. Evaluative components can also be found in proverbs, sayings and aphorisms about work, professions and jobs. Presumably some of the “obligatory” components are a professional role (main duties that a profession involves) and qualities necessary to perform this role. Analysis of particular professional stereotypes (stereotypes of

particular professions) can be done according to this invariant structure using varied data, from dictionaries to literary and media texts to feature films, cartoons and documentaries.

References

- Bartmiński, J. (2017). What does it mean for stereotypes to «reside in language»? In A. Dąbrowska, W. Pisarek, & G. Stickel (Eds.), *Stereotypes and linguistic prejudices in Europe: Contributions to the EFNIL Conference 2016 in Warsaw* (pp.115-135). Research Institute for Linguistics. Retrieved from <http://www.efnil.org/documents/conference-publications/warsaw-2016/EFNIL-Warsaw-16-Bartminski.pdf>.
- Bekreyeva, Yu.V. (2021). Stereotype of a Profession in the Semantics of an English Conversed Verb. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*, 216(39), 92–102.
- Beukeboom, C.J., & Burgers, C. (2019). How stereotypes are shared through language: A review and introduction of the Social Categories and Stereotypes Communication (SCSC) Framework. *Review of Communication Research*, 7, 1–37. Retrieved from <https://doi.org/10.12840/issn.2255-4165.017>
- Burge, T. (2013). Some Remarks on Putnam's Contributions to Semantics. *Theoria*, 79(3), 229-241. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/theo.12016>
- Burgers, C., & Beukeboom, C.J. (2020). How Language Contributes to Stereotype Formation: Combined Effects of Label Types and Negation Use in Behavior Descriptions. *Journal of Language and Social Psychology*, 39, 438–456. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0261927X20933320>
- Deutschmann, M., & Steinvall, A. (2020). Combatting linguistic stereotyping and prejudice by evoking stereotypes. *Open Linguistics*, 6(1), 651–671. Retrieved from <https://doi.org/10.1515/opli-2020-0036>
- Flinton, D. (2021). Auto- and hetero-stereotypes in radiography students: Perspectives and comparisons. *Journal of Radiotherapy in Practice*, 20(1), 4–11. Retrieved from <https://doi.org/10.1017/S1460396920000060>
- Lyubymova, S. (2018). A professional identity stereotype in a cognitive linguistic aspect. *Rhetoric and Communications E-journal*, 34. Retrieved from <http://journal.rhetoric.bg>.
- Pelepeichenko, L., & Podufalova, T. (2020). Linguistic and communicative factors in the formation and destruction of professional military officer stereotypes. *SKASE Journal of Literary and Cultural Studies [online]*, 2(2), 41–58. Retrieved from http://www.skase.sk/Volumes/SJLCS04/pdf_doc/04.pdf.
- Putnam, H. (1975). The Meaning of "Meaning". In K. Gunderson (Ed.) *Language, mind, and knowledge. Minnesota studies in the philosophy of science*, vol. 7 (pp. 131–193). University of Minnesota Press. Retrieved from <https://hdl.handle.net/11299/185225>
- Sollami, A., Caricati, L., & Mancini, T. (2015). Ambivalent stereotypes of nurses and physicians: impact on students' attitude toward interprofessional education. *Acta Biomedica Atenei Parmensis*, 86(1Suppl), 19–28. Retrieved from

<https://www.mattioli1885journals.com/index.php/actabiomedica/article/view/4299>

Thurston, M. M., Chesson, M. M., Harris, E. C., & Ryan, G. J. (2017). Professional Stereotypes of Interprofessional Education Naive Pharmacy and Nursing Students. *American journal of pharmaceutical education*, 81(5), 84. Retrieved from <https://doi.org/10.5688/ajpe81584>

Давидова, О. В. (2017). *Психологічні особливості впливу педагогічних стереотипів на професійну діяльність учителя*. (Автореф. дис. канд. психол. наук). Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ.

Самкова, О. М. (2017). *Трансформація соціального стереотипу професії у процесі навчання та практичної діяльності психолога*. (Автореф. дис. канд. психол. наук). Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Сєверодонецьк.

ІРОНІЯ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ВИБІР

Геннадій Прокоф'єв

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна

Для тих, хто вивчає іноземну мову, складним завданням є оволодіння здатністю використовувати іншомовні засоби непрямого зв'язку між комунікантами, такі як непрямі мовленнєві акти, метафора, іронія тощо. Як і власне знання рідної для людини мови, це вміння є невід'ємною рисою і обов'язковою складовою комунікативної компетенції, але носій мови набуває його природним шляхом, який не потребує додаткових зусиль та методик опанування. Частиною комунікативної компетенції є також здатність співвідносити іллокутивні акти з мовними характеристиками речень, завдяки яким ці акти реалізуються. Очевидно, що джерелом можливих помилок тих, хто вивчає іноземну мову, може бути несиметричність співвідношення актомовленнєвих та власне мовних характеристик висловлень рідною мовою аналогічному співвідношенню, властивому іноземній мові, що вивчається. Визначення того, які саме іллокутивні акти і в яких контекстуальних умовах можуть здійснюватись носіями мови з іронічним наміром, є актуальним завданням як для лінгвіста, так і для фахівця в галузі методики навчання іноземної мови. Оволодіння комунікантами вмінням правильно вживати та інтерпретувати іронічні мовленнєві акти також слід вважати одним із завдань методично-орієнтованої теорії мовленнєвих актів.

Під іронічним мовленнєвим актом ми розуміємо такий мовленнєвий акт, іллокутивна сила якого породжується в результаті взаємодії іллокутивної сили акту певного типу з іронічним наміром мовця. Іронічні мовленнєві акти мають поповнити актомовленнєвий інвентар людини, яка вивчає іноземну мову, в якості одиниць, що належать саме до системи певної *іноземної* мови, а не бути результатом механічного перенесення типових актомовленнєвих характеристик рідної мови на іноземну.